

Патријарх Порфирије директорима београдских школа: Отворите врата за децу која долазе да похађају верску наставу

Његова Светост Патријарх српски г. Порфирије приредио је 22. децембра 2021. године, у Спомен храму Светог Саве на Врачару свечани пријем за директоре основних и средњих школа на територији Архиепископије београдско-карловачке (фотогалерија).

Свечаном пријему под сводовимма заветног храма српског народа присуствовали су Епископ ремезијански г. Стефан, старешина храма Светог Саве; Епископ топлички г. Јеротеј, председник Одбора за верску наставу Архиепископије београдско-карловачке; Епископ хвостански г. Јустин, координатор добротворних и мисионарских активности Архиепископије београдско-карловачке; Епископ марчански г. Сава, шеф кабинета Патријарха српског; г. Бранко Ружић, министар просвете, науке и технолошког развоја; др Владимир Рогановић, директор Управе за сарадњу са Црквама и верским

заједницама; г. Душан Стокановић, управник Информативно-издавачке установе Српске Православне Цркве; протојереј-ставрофор проф. др Владимир Вукашиновић, продекан за науку Православног богословског факултета Универзитета у Београду; г. Радивоје Стојковић, председник Националног просветног савета; г. Златко Грушановић, директор Завода за унапређење образовања; г. Драган Филиповић, директор Школске управе Београда; г. Славко Гак, градски секретар за образовање и дечју заштиту; капетан бојног брода Мирослав Ћитић, начелник Војне гимназије; пуковник др Стеван Мушички, начелник Средње стручне војне школе 1300 каплара.

Његова Светост Патријарх српски г. Порфирије уручио је захвалнице директору Пете београдске гимназије гђи Борки Поповић за несебичну љубав и подршку коју је пружила верској настави, вероучитељима и ученицима у тој школи; директору Земунске гимназије г. Милошу Бјелановић за показану љубав према Православној Цркви и доприносу реализацији верске наставе; директору Основне школе Никола Тесла у Раковици г. Станиславу Ставуљевићу, који је својим учешћем у животу Цркве пружио пример и охрабрење за све ђаке и родитеље што је резултирало највећим одзивом ђака за верску наставу на територији Београда.

Захвалнице из руке Његове Светости примили су и вероучитељ г. Вук Јовановић за допринос у унапређењу верске наставе; дипломирани теолог, мастер археолог, докторанд на Филозофском факултету у Београду, вероучитељ г. Велибор Мартиновић за изузетан допринос у верској настави; вероучитељ у Основној школи Дринка Павловић г. Немања Протић за показан труд у верској настави.

Захвалницу за допринос у извештавању о положају и улози верске наставе у српском друштву и образовном систему добила је новинар Информативне агенције Спутњик гђа Сенка Милош.

Беседу Његове Светости Патријарха преносимо у целини:

Ваша Преосвештенства, уважени министре, господине директоре Управе за сарадњу са Црквама и верским заједницама, драги директори основних и средњих школа,

Осећам данас изузетну радост што смо се нашли под сводовима храма који је посвећен највећем и најважнијем просветитељу српског народа, могли бисмо рећи директору свих просветних установа у српском народу кроз историју, ако под директором подразумевамо онога који надзире, руководи, подстиче и

води између Сциле и Харибде брод образовања и васпитавања младих нараштаја у нашем народу.

Ми, као што смо већ чули, имамо изузетну радост због повода којим смо се данас сабрали, а то је дваедестогодишњица од повратка веронауке у основне и средње школе Републике Србије. Наравно, и овај јубилеј као и сваки јубилеј има и више праваца, али и задатака и могућности. Са једне стране дужни смо на првом месту да се захвалимо свима онима који су учествовали у повратку веронауке у школе, а сигурни смо да они то нису учинили из било каквих идеолошких или политикантских разлога, него да су у датом тренутку тј. у стицају датих околности разумели смисао и значај верске науке за младе нараштаје. Све оно што се у Закону о образовању наводи да су циљеви образовања могло би се у највећем делу наћи управо у верској настави. Тамо се наводи да су циљеви стицање знања из разних наука – и да не набрајам све по реду – али и истовремено и чување и развијање идентитета и, наравно као оквир свих тих задатака, развијање етоса, етике, моралног квалитета међу младим људима, у млађим нараштајима у школама. Дакле, готово сви циљеви који предвиђа Закон о образовању, а испуњавају се на разне начине кроз разне предмете, као да се сажимају, рекапитулирају у верској настави. Ту чињеницу они који су враћали веронауку у српске школе су разумели. Разумели су колико је верска настава важна за морално здравље и моралне перспективе, могућности да неко ко се укорееује не само у стицању информација из области вере, него и ко хоће принципима, вредностима тих знања да живи, он има перспективу да се развија у здраву, моралну, етички здраву личност, али у исто време самим тим и у једну избалансирану – психолошки говорећи – личност. Дакле, хвала свима онима који су учествовали у враћању веронауке у српске школе. Наравно, морамо се сетити и покојног премијера Зорана Ђинђића, који је заправо први разумео ово о чему говорим и имао снаге и одлучности да без много калкулисања и манипулисања том темом једним потезом – видевши да између Црква и верских заједница не само да не постоји разлика по том питању него да постоји једнодушност, једногласност и консензус – омогућио да се отворе перспективе резултата присуства верске наставе у школама.

О цифрама не бих говорио. Рекао бих само то да оно што има нешто бржи почетак носи у себи одређене мањкавости. Једна од тих мањкавости је статус вероучитеља у школама. Ми смо започели разговоре са министром и министарством на ту тему. Много је ово министарство до сада учинило уопште на плану црквеног образовања, али разговарали смо и о статусу вероучитеља. То је отворена тема. Сигуран сам да ви, који сте директори

школа, то разумете и да осећате и сами потребу да статус вероучитеља – у најмању руку логично је – треба да буде исти као и статус свих других наставника и учитеља, тј. да они буду равноправни запосленици институција у којима раде. На неки начин, немојте замерити што ћу употребити ту реч, али то је од самог почетка до данас тако, вероучитељи су дискриминисани. Можда не постоји ниједна друга професија у нашем друштву која трпи ту врсту дискриминације. То видим и као своју личну моралну обавезу у односу на вероучитеље. Многи су били и моји студенти. Верујем да ћемо ускоро наћи одговарајући модел да ову нашу – можемо рећи – амбицију, али и истинску потребу реализујемо што пре, а да тиме ни на који начин угрозимо било кога и било шта. Морам да истакнем да Цркве и верске заједнице у Србији, као и на многим другим пољима, имају међусобно разумевање и подршку и сарађују и на овом плану.

Желео бих овом приликом да се захвалим свима вама који сте овде присутни, посебно директорима школа, пре свега што сте одвојили време да дођете данас у окриље директора свих наших школа, то је Свети Сава, али исто тако јер знам да није нимало једноставно бити на челу било ког колектива и да је вероватно много једноставније и лакше бавити се неким практичним пословима него међуљудским односима. Молим се заједно са вама да вам Бог да снаге да на том пољу имате резултате, а подсећам и себе и вас да је то најважније поље. Ту треба да уложите највећу енергију колико год је могуће. Различити људи из различитих породица, а заправо у својој свакодневници оптерећени личним искушењима и проблемима, долазе на посао и нису увек онакви какви заправо јесу. Понекад неке није ни до чега, ни до шале, ни до осмеха, ни до озбиљних разговора; може бити да смо дисторзирани и измештени из својих лежишта; нисмо онакви какви јесмо кад смо стабилни. Нека вам Бог да снаге да пре свега радите на изграђивању што је могуће бољег колектива зато што ће онда и резултати свакога од вас на плану рада са децом бити много, много бољи.

Правим малу дигресију: то је као у браку; ми знамо да су деца највећи благослов за родитеље, али кад год говорим шта би требало да буде најважније у браку – а то је порука Христова, искуство Цркве – шта је највећа инвестиција и највећи дар који родитељи могу да поклоне својој деци, то је њихова међусобна љубав. Зато у Светом писму Старог завета Бог и каже, говорећи о браку: Оставиће човек оца и мајку своју и прилепиће се својој жени и двоје ће бити једно. Није рекао: Оставиће човек оца и мајку и ожениће се и добиће децу. То је ствар љубави и плана Божјег. Дакле, први и основни задатак и циљ јесте љубав, а прва тачка љубави мора бити између мужа и

жене како би та љубав могла да се дарује онима којима Бог обрадује родитеље. И ви сте на челу породица, на челу колектива који треба љубављу да преноси одређена знања и зато је најважније, а сигуран сам и најкомпликованије, да се у колективима граде истински и прави колегијални односи, међусобно разумевање и подршка, а то су све епитети и одрази љубави. Ако је тако онда ће оно што треба да буде пренето као формално знање деци уродити много много већим плодовима. Онда ће то бити Богом благословено.

Ми добро знамо да знање само по себи још увек ништа не значи. Када знање треба да оценимо и ставимо у неки аксиолошки контекст оно може бити као материјал, као оруђе употребљено и на добро – да служи врлини, да служи заједници – а може бити употребљено и на као извр деструкције. Толико примера имамо, а наравно најрадикалнији пример јесте – да поменемо нешто о чему се и данас говори у време енергетске кризе – атомска или нуклеарна енергија. Дакле, та енергија, која по себи може бити искориштена на добро, на корист појединца, заједнице и људског рода, а видели смо како може бити и злоупотребљена. Зато као још један додатни задатак за вас, а чини ми се да је то крајњи циљ школе – зато се она и назива васпитном установом – јесте да се трудимо да паралелно и једнако (а можда и преко тога и више од тога) са представљањем информација из појединих научних области развијамо врлину код деце као би та знања заиста могла да буду креативна за њих, да их изграђују, да буду добра по њих, а онда самим тим и за заједницу у којој живе. Наравно, све бива много једноставније и лакше када се трудимо да сами будемо пример и знања и врлине – и враћам се на почетак – а то не може ако једни друге гледамо мрким погледом, ако једни друге доживљавамо као сметњу у свом животу.

Драга господо директори и даме директори или директорке – како год волите, није нам проблем да будемо коректни у сваком смислу те речи, а мислим да то није суштина; коректни смо кад истински поштујемо једни друге, а наравно и кад знамо за ред, јер та коректност на коју нас често позивају значи рушење свих могућих принципа и поретка, а без поретка нема света, без поретка нема школе, без поретка нема друштва – дакле, нека вам Бог да, браћо и сестре, снагу и љубав за посао којим се бавите како бисте онда из напора које улажете убирали само радост и осећање пуноће.

Хвала још једампут драгом министру просвете, директору Управе, свима вама што сте дошли овде. Молим вас да колико год је до вас – и без пропаганде наравно и без идеје да било коме било шта намећемо или да ви намећете – да

отворите врата за децу која долазе да похађају верску наставу и, немојте да замерите што ћу можда бити директан, да се не трудите и да, опростите још једампут што то кажем, свесно или несвесно спречавате било кога уколико родитељи деце и сама деца имају потребу за верском наставом, а било је и таквих случајева. Хвала Богу, то су изузеци који у овом случају нису правило. Нека вас све Господ благослови. Нека су срећни Божићни празници и нова 2022. година вама лично, вашим ближњима и вашим породицама. Благослов Господњи нека буде над свима нама.

У име гостију обратила се директор Пете београдске гимназије гђа Борка Поповић:

-Ваша Светости, Ваша Преосвештенства, поштовани министри, поштовани представници Завода за унапређење васпитања и образовања и Националног просветног савета, драги директори,

Започећу ово обраћање у једном сасвим личном тону и рећи да ми је вероватно највећа част у животу што говорим у име свих вас, драгих мојих колегиница и колега, на овом светом месту, пред овим светим људима. Захваљујем се на признању које ће нас мотивисати да наставимо путем који је започет пре неких двадесет година када је верска настава враћена у образовни систем, у тренутку када се пуно полемисало о томе да ли ће овај нови – стари предмет изазвати сегрегацију међу ученицима по верској и националној основи, подстаћи нетолеранцију и направити тектонске поремећаје у образовном систему. Ништа се од тога није десило. Наставници верске наставе интегрисали су се у постојећи систем, прихватили су и обављају дужности одељењских старешина, чланова тимова, а неки су и помоћници директора. Посебно бих истакла допринос вероучитеља Гимназије којом руководим васпитном раду.

Нажалост, ништа се није променило у радно -правном статусу наставника изборних предмета, па ни верске наставе. Ако је развој међупредметних компетенција ученика нешто чему сви у образовном систему теже, онда је веронаука по природи свог наставног садржаја предмет који и те како може да пружи свој допринос. О корелацији са другим предметима да и не говоримо. Верујемо и надамо се да ће измене у правилницима омогућити вероучитељима да предају изборни програм Религија и цивилизација за који су свакако компетентни, што би допринело допуни норме и већем проценту ангажовања, другим речима, бољем материјалном положају наших вероучитеља.

Не само што преносе и проносе реч Цркве, вероучитељи пружају подршку и разумевање нашим ученицима у времену када су се у многе душе и срца уселиле туга и тескоба изазване тужним околностима са којима се носи читав свет. Децу муче многа питања, поруке које им се шаљу преко медија и друштвених мрежа веома су контрадикторне и збуњујуће, чак и опасне. Зато је улога школе и нас директора данас у суштини својеврсна мисија. У мору различитих утицаја и таласа, школа, а рекла бих пре свега вера, морају бити та хрид, тај стуб који детету пружа сигурност и заштиту.

Пут којим треба наставити је пут јачања улоге школе, правих вредности и најсветијих начела. Зато је признање које смо данас примили од нашег Патријарха подстрек свима нама да на путу којим смо кренули ни за тренутак не заборавимо колико је свака златна нит коју уткамо у младо биће, сваки чврст камен који уградимо у његове темеље, свако морално начело, врлина, заправо пројектовање будућности овог народа. Ја верујем у њу, верујем у нашу снагу да и из ових искушења можемо изаћи као победници, чистог срца и добрих и лепих мисли.

Желим вам свима још много оваквих окупљања која крепе и надахњују и још једном се у име свих добитника признања и школа захваљујем на почасти

и за већи
и колега

